

Activiteitenverslag 2015 van de Stichting tot Behoud van Cultuurhistorische Buitenplaatsen

De restauratie

De restauratie van de buitenplaats Berbice en met name van het hoofdhuis en de portierswoning heeft het hele jaar voortgeduurd. In 2014 is een aanvang gemaakt met de restauratie van de kap en de goten en vervolgens van de rest van het casco en de portierswoning. In 2014 kwamen de buitenkant van het hoofdhuis en de portierswoning uit de steigers en in de loop van 2015 zijn beide gebouwen opgeleverd. De portierswoning was aan het einde van het jaar voor verhuur gereed: in de woning is een moderne keuken en badkamer aangelegd, maar verder is alles zo veel mogelijk gerestaureerd. In de woonkamer hebben we alle buitenwanden opnieuw betegeld. Ook is om de portierswoning een tuin aangelegd voor de toekomstige bewoners.

Het hoofdhuis stond met kerstmis 2015 in het floodlight te pronken. Aannemer Burgy wilde trots laten zien dat het hoofdhuis weer in oude glorie was hersteld. In het hoofdhuis waren de installatiewerkzaamheden nog in volle gang. Eind 2014 was de verwarming 'er uit geknald' en moesten we besluiten om de hele verwarmingsinstallatie te vervangen. Dat was al eerder geconstateerd voor de overige infrastructuur van het huis. Het hele jaar zijn onder leiding van Burgy de loodgieter, de elektricien en de verwarmingsmonteur druk bezig geweest het huis van een nieuw bloedvatenstelsel te voorzien. Op het dak konden 13 zonnepanelen worden geïnstalleerd, waarvoor de gemeente Voorschoten al een jaar eerder subsidie had verleend.

In 2015 hebben we van de Provincie toestemming gekregen om het overschot van de subsidie op fase 1 aan de restauratie van de zolder en de infrastructuur te besteden. Ook heeft de Provincie in 2015 een subsidie voor de restauratie van de eerste verdieping toegezegd. Daarvoor is een bouwhistorisch onderzoek uitgevoerd mede op basis waarvan we de vergunning voor die restauratie hebben verkregen. De uitvoering van de restauratie van de eerste verdieping is eerst in 2016 aangevangen.

Voor het **Huisteam** betekenden alle bouwactiviteiten aan en in het huis dat 2015 een zeer stoffig jaar is geweest. Meubels en schilderijen zijn ingepakt om schade daaraan te voorkomen en voor zover mogelijk werd er permanent (op)geruimd en schoongemaakt. In oktober kon een groep vrijwilligers aan de cursus behoud en beheer deelnemen. Deze cursus werd aangeboden door het Erfgoedhuis Zuid-Holland. Het **Huisteam** staat te trappelen om het geleerde in 2016 in de praktijk te brengen en de begane grond van het huis weer op orde te krijgen.

Dankzij de bijdragen van de donateurs uit de afgelopen jaren konden wij deze zomer de eerste tuinmuur een grondige onderhoudsbeurt laten geven. Uit de muur à retranchement was in een van de najaarsstormen van 2013 een heel stuk geslagen. Ook was de voet van de muur in de afgelopen jaren behoorlijk aangetast. Kundig voeg- en metselwerk heeft van deze muur weer een juweeltje gemaakt en op 5 december(!) kon het bestuur de muur in handen stellen van Hennes Claassen, het hoofd van de leifruit-ontwikkeling op Berbice.

Daar stond tegenover dat in een van de tuilmuren bij de oranjerie een hele bres is geslagen: de muur hing al jaren zwaar uit het lood en zonder een directe aanleiding heeft een stuk van meer dan tien meter het loodje gelegd. In onze restauratieplanning staan de tuilmuren na de restauratie van de oranjerie op het programma en zal nog enige jaren op zich laten wachten. Toch zijn deze incidenten een indicatie dat restauratie wel een dringende noodzaak is geworden.

Het boek 'Begeerlijk Berbice'

Het boek is op 12 september 2014 gepresenteerd. De eerste druk was binnen enige maanden uitverkocht en al in 2014 hebben we besloten een tweede druk te laten vervaardigen. Ook van deze tweede druk is al meer dan driekwart verkocht. De verkoop gaat nu langzamer en we verwachten in 2017 alle boeken afgezet te hebben.

De Rijnlandroute

De procedures tegen de komst van de Rijnlandroute zijn begin 2016 tot een einde gekomen middels een definitieve uitspraak van de Raad van State. In een geboorde tunnel zal deze weg onder Berbice doorgaan, helaas onder de zijkant van het hoofdhuis, hetgeen zettingeffecten op het huis teweeg brengt. Middels een contra-expertise van Fugro hebben wij het risico beter in kaart gekregen en kunnen wij met de Provincie onderhandelen hoe deze effecten geminimaliseerd kunnen worden. Ook wil de Provincie een recht van opstal voor de tunnel onder onze grond verwerven. Wij zijn daarover in onderhandeling met de Provincie. Parallel daaraan heeft de Provincie de onteigeningsroute in gang gezet.

Park

Ook in 2015 hebben elke eerste zaterdag van de maand tientallen vrijwilligers de handen uit de mouwen gestoken om de vaste klussen aan te pakken: paden schoffelen, hout kloven, zevenblad en ander onkruid wieden en ontelbare zaailingen van esdoorns uittrekken. Hoe meer perken erbij komen (zoals in 2014 in de voortuin) des te meer valt er bij te houden. Het grasmaaien op het landgoed en het uitdiepen van de bosvijver zijn ook karweien die nooit ophouden. In 2015 zijn met geld dat was ingezameld op de OMD een accugrasmaaier en een accu-bosmaaier aangeschaft. Ze zijn met gejuich ontvangen want stil en door iedereen te bedienen!

Om het vele werk op de buitenplaats nog beter aan te kunnen, kwam op 1 november een tuinman in dienst, die twee dagen in de week aan het werk is. Het verschil is merkbaar. In februari is de reusachtige maar zieke beuk tussen de vijver en de Zilverfabriek omgezaagd en met een daverende klap omlaag gekomen. Helaas bleef het daar niet bij. In maart ging spontaan een dubbele els tussen rozentuin en vijver om. De grootste schade werd aan gericht door de storm van 25 juli: de monumentale linde naast de brug was het meest opvallende slachtoffer. De kastanje vlak bij het huis knapte af als een lucifer en de driestammige berk bij de ingang van de rozentuin redde het ook niet. De hakploeg heeft overuren moeten draaien.

Een plan om nieuwe bomen te planten wordt uitgewerkt zodra de resultaten van een provinciaal onderzoek naar Zocher tuinen (waarvan Berbice er een is) bekend zijn.

Rosarium

In 2015 zijn de vrijwilligers van het rozenteam weer enthousiast verder gegaan met het in oude luister herstellen van de rozentuin. Er zijn in totaal 216 rozen geadopteerd dit jaar, waarvan de meeste tijdens de goed bezochte Rozentea (27 juni) en OMD (12 september). Er is ook in 2015 veel werk verzet in het rosarium. In het voorjaar zijn de licht besmette bedden ingezaaid met speciaal afrikaantjeszaad uit Lottum tegen de gevreesde rozenaaltjes. In november 2015 is het grote rechthoekige bed onder de wilg ingeplant met 95 oranjekleurige Frohsinn rozen en zijn twee 'taartpunten' gevuld met elk 55 rode Dame de Coeur rozen, een favoriete roos van mej. Begeer! Ook zijn maar liefst twee nieuwe rechthoekige bedden en twee nieuwe halfronde bedden uitgestoken en eveneens ingezaaid met afrikaantjes. Deze vier bedden worden in het voorjaar van 2016 gereed gemaakt voor beplanting met nieuwe soorten rozen. Daarnaast is uiteraard het reguliere maandelijkse onderhoud gedaan en zijn een voorjaars- en najaarsnoei uitgevoerd.

Leifruit

In april kwam er een kleine collectie mini perenboompjes bij. Maar liefst 5 soorten peren die kort daarvoor waren geënt werden uitgeplant. Van een soort kwamen er zelf 10. Samen moeten zij in de toekomst een zogenaamd Belgisch hek gaan vormen. Die boompjes gaan we opkweken in Y-vorm en een fraai ruitpatroon zal over een aantal jaren op de muur voor de Corneliahoeve zichtbaar zijn. Veel werk is er verzet bij de retranchementmuur. Bij het dichtgooien van de geul voor de herstelde fundering werden direct de plantgaten voor de toekomstige bomen voorbereid. 3 perzikbomen en een vijg kregen een warme plek aan de zonzijde en aan de achterzijde zijn bessen neergezet. Die kunnen met veel minder zon toe.

Klusteam

Het klusteam kon in de zomer van 2015 de door het team gerestaureerde luiken weer aan het hoofdhuis hangen. De in totaal 30 luiken zijn gedurende meer dan een jaar onder handen genomen en in vrijwel originele staat teruggebracht. Daarnaast en daarna zijn ook vele werkzaamheden in het huis, met name op de gereed gekomen zolder verricht. Er blijft op deze buitenplaats ruim werk voorhanden.

Vrienden van Berbice

Eind 2015 heeft een viertal vrijwilligers in overleg met het stichtingsbestuur de "Vrienden van Berbice" opgericht. Doel is het organiseren van culturele activiteiten op en voor de buitenplaats, in de geest van het testament van mejuffrouw Begeer. Daarnaast willen de Vrienden geld inzamelen om de aanschaf mogelijk te maken van zaken die passen bij of zelfs "thuishoren" op Berbice. Te denken valt aan boeken die hebben toebehoord aan de bewoners, zilveren voorwerpen van of gerelateerd aan de familie Begeer, restauratie van de meubels uit het huis, fruitbomen en leifruit gerelateerde zaken en kunsthistorie in de brede zin. Plannen zijn gemaakt voor een drietal evenementen in 2016.

Open Monumenten Dag

Dachten we in 2014 op deze dag veel bezoekers te hebben mogen ontvangen, het jaar 2015 overtrof dat ruimschoots. Zo'n 1600 bezoekers genoten van een bezoek aan onze

buitenplaats. Even gluren door de luiken van de salon en de hal, een rondleiding door het park en heerlijk genieten van koffie/thee en gebak in de oranjerie. Van de opbrengst van het geconsumeerde zijn o.a. een nieuwe bosmaaier en kantensnijder aangeschaft. Dankzij de inzet van alle vrijwilligers was het weer een top-dag.

Overige activiteiten

Samen met het Zuid-Hollands Landschap hebben wij vier succesvolle excursies op Beresteijn en Berbice georganiseerd. De belangstelling was zo overweldigend dat we tot ver in 2016 zijn volgeboekt. Ook nam Berbice voor het eerst deel aan de Dag van het Kasteel op tweede Pinksterdag; wij ontvingen die dag ruim 600 bezoekers. De Poldertocht op Hemelvaartdag deed ook onze buitenplaats aan. Inclusief Open Monumenten Dag komen er jaarlijks vele duizenden bezoekers op Berbice, nog afgezien van de eenzame wandelaar op een door de weekse dag.

Financiën

De stichting heeft het afgelopen jaar veel geld geïnvesteerd in de restauratie, ca € 1 mln. Ondanks de ruime bijdrage aan subsidies en giften heeft de stichting ook uit eigen middelen fors moeten investeren, waardoor het Eigen Vermogen is teruggelopen. De lopende uitgaven konden ruim worden gedekt uit de inkomsten uit vermogen. Voor meer informatie verwijzen we naar het financieel jaarverslag

Toekomst/Vooruitzichten

Voor de komende jaren voorziet het bestuur van de stichting een zelfde trend. Er zal nog fors op de buitenplaats geïnvesteerd moeten worden in de restauratie en dat zal een wissel trekken op het Eigen Vermogen. Dat willen we overigens niet te veel laten zakken om de jaarlijkse inkomsten uit vermogen op peil te houden. Voor het jaar 2016 staan de eerst verdieping van het hoofdhuis op het programma en de bouw van een nieuwe schuur op de plaats van het voormalige schuithuis en een houthok.

Het bestuur is ingenomen met de activiteiten van de 'Vrienden van Berbice' omdat daarmee een nieuwe bron van inkomsten wordt gegenereerd bestemd voor nader met de Vrienden overeen te komen activiteiten, die een zichtbare meerwaarde aan de buitenplaats geven.

Tot slot

Het vele werk dat op de buitenplaats wordt verzet kan alleen maar worden gerealiseerd met behulp van de vele vrijwilligers, die ons terzijde staan. Sommigen met een speciale taak, anderen waar de nood het hoogst is. Het bestuur is al deze vrijwilligers zeer erkentelijk. Op ons jaarlijkse Klokkenfeest is een ook weer door vrijwilligers gemaakte film over het vrijwilligerswerk gepresenteerd.

Wij gaan met deze steun in de rug de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Het bestuur